

DUMLUPINAR ŞEHİTLİĞİ

17

1914-1918 yılları arasında Birinci Dünya Savaşı'nda dokuz cephede savaşmak zorunda kalan vatan evlatları bu defa da Sevr Antlaşmasını yırtmak, istiklali sağlamak amacıyla, 1919-1922 yıllarında, Mustafa Kemal'in çevresinde köylüsüyle-kentlisiyle, kadınıyla-erkeğiyle, doğulusuyla-batlısıyla, kuzeylisiyle-güneylisiyle amansız bir ölüm-kalım savaşına girerler. İşte bu savaşta – Kurtuluş Savaşında – cephede ve cephe gerisinde 137.000 şehit verilir. Şehitlerin 9.193'ü cephelerde 28.128'i hastane ve yollarda şehit düşmüştür. Ayrıca değişik bölgelerde işgallere direnenler, Kuva-yi Milliyeciler, İşbirlikçilerin tuzağına düşenler, isyancıların karşısında duranlar, ordunun ihtiyacını karşılamak için gece gündüz çalışanlar da büyük kayıplar verdiler. Böylece kayıp sayısı arttı. Bu şehitlerimizin aziz hatıraları için, Ankara-İzmir karayolunun 500 m iç kesiminde Kütahya İli DumluPınar İlçesi sınırları içerisinde Cafer Gazi Türbesi ve eteklerine Kültür Bakanlığı tarafından Kurtuluş Savaşı boyunca tüm cephelerde şehit düşen 137.000 şehidimiz anısına DumluPınar Şehitliği yapılmış Şehitlik, 30 Ağustos 1992 tarihinde büyük bir törenle ziyarete açılmıştır.

Şehitlik:

a) Büfe, b) Şadırvan, c) Namazgah, d) Üç Komutan Anıtı, e) Milisler Anıtı, f) 500 kişilik Şehit Mezarları ve Kitabeleri, g) Şehit Baba-Oğul Anıtı, h) Mehmetçik Anıtı'ndan oluşmaktadır.

ŞEHİT BABA-OĞUL ANITI

18

Bu anıt; 1912 yılında daha oğlu Mehmet 8 yaşında iken Balkan Savaşına katılmak için köyünden ayrılan, daha sonra sırasıyla Galiçya, Hicaz, Yemen, Kafkasya'da 11 yıl cepheden cepheye koşarak çarpışan Çetmili (Çetmi: Konya-Taşkent ilçesine bağlı bir kasabadır.) Kara Ali Çavuş ve oğlu Onbaşı Mehmet'in muhteşem destanını sembolize eder.

Çetmili Kara Ali Çavuş, Anadolu'da milli mücadele başlayınca, Doğu Cephesinden Kurtuluş Savaşına koşmuş, Başkomutan Meydan Muharebesi'nde 19 yaşındaki Alay Sancaktarı Mehmet Onbaşı ile karşılaşmıştır. Mehmet Onbaşı, O'nun 11 yıl önce bırakıp gittiği oğludur. Bu büyük asker, 31 Ağustos 1922 günü, 11 yıl sonra kavuşabildiği oğlunun kollarında şehit olmuştur.

Oğlu, Kahraman Onbaşı Mehmet ise 9 Eylül 1922'de İzmir'e giren Türk birliğinin başında şehit düşmüştür.

MİLİSLER ANITI

Milli Mücadelede şehit düşen sivil vatandaşlarımızı sembolize eden bir anıttır.

19

ÜÇ KOMUTAN ANITI

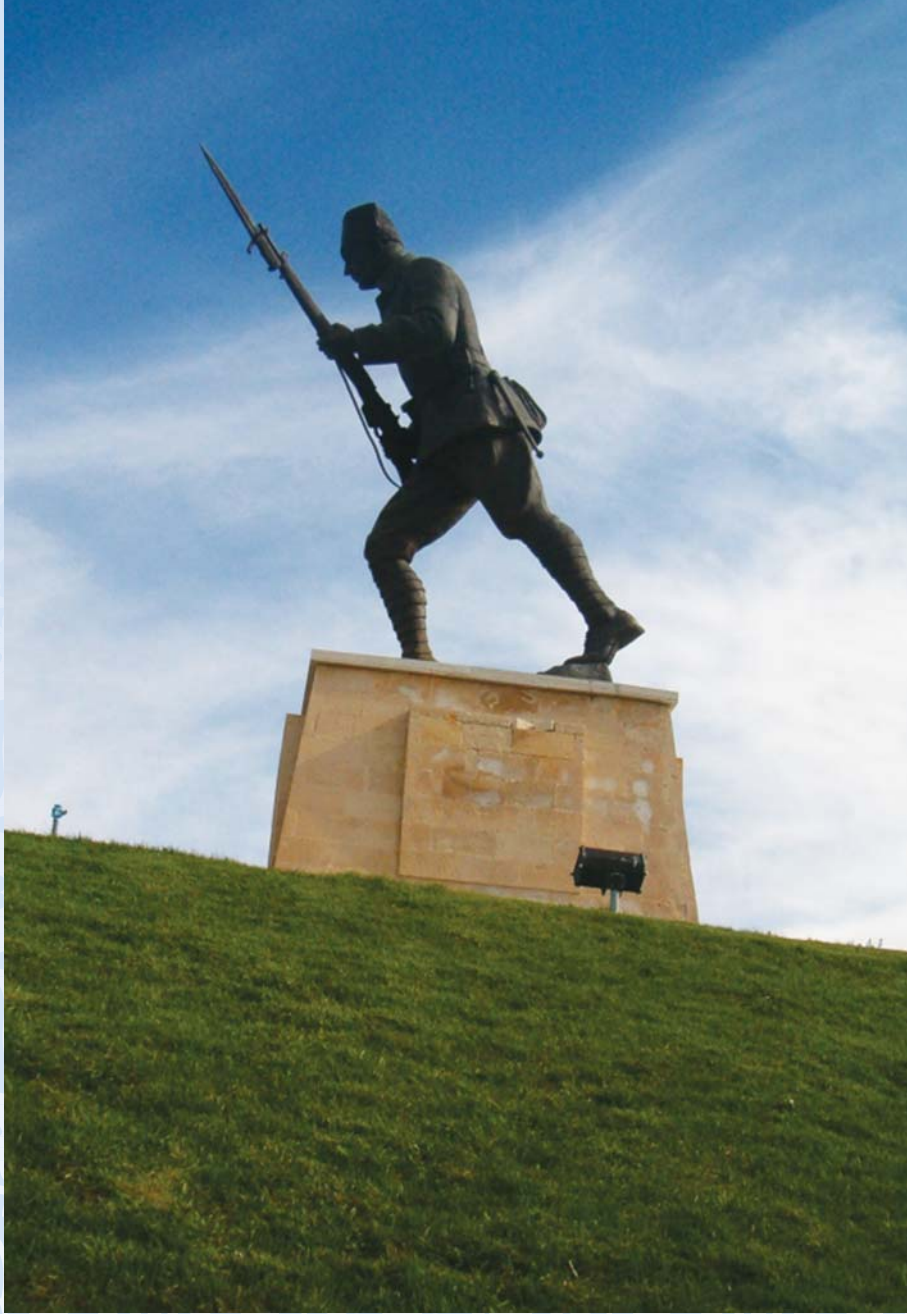
Milli Mücadelemizin üç büyük komutanı olan Atatürk, İsmet İnönü ve Fevzi Çakmak'ı anlatmaktadır.

MEHMETÇİK ANITI

20

Milli Mücadele de süngüsünü takmış düşman üzerine saldırmaya hazır binlerce Mehmetçimizi sembolize eden bir anıttır.

DUMLUPINAR İLK HEDEF ANITI

21

Bu Anıt; Başkomutan Meydan Muharebesinde, Mustafa Kemal Paşa'nın ordularına "Ordular İlk Hedefiniz Akdeniz'dir, İleri!" emrini verdiği karargahın yeridir. 1954 yılında anıt alanı olarak tespit edilerek Maarif Vekaleti tarafından istimlak edilmiştir. Dumlupınar halkı tarafından 1959 yılında kurulan "Dumlupınar Abidesi Yaptırma Derneği" nin ülke çapında açmış olduğu kampanya semeresini vermiştir. Anıtın temeli, 30 Ağustos 1964 yılında sade bir törenle atılmış olup, Yüksek Mimar Mühendis Doğan Tekeli ve Heykeltıraş Yavuz Görey'e ait olan bu eser 30 Ağustos 1968'de kısmen bitirilmiş, tamamı ise 26 Ağustos 1972'de dönemin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından ziyarete açılmıştır.

Anıt; Bronz Atatürk Heykeli, arka planda betonarme bir anıtsal yapı, bronzdan süvari birliklerini canlandırır rölyeften müteşekkildir. Atatürk Heykelinin yüksekliği 4 m., Beton fon yüksekliği 12 m.'dir. Bu fon, yıldırım şerarelerini göstermekte olup, Meydan Muharebesini sembolize etmektedir.

DUMLUPINAR ATATÜRK KARARGÂH EVİ

22

Halide Edip Adivar, Türkün Ateşle İmtihanı adlı eserinde Kurtuluş Savaşı sırasında Dumlupınar'da Mustafa Kemal Atatürk ve Nurettin Bey ile birlikte kaldıkları zamanı şöyle anlatır. "... Mustafa Kemal Paşa; Bana ayrılan odayı size veriyorum. Ben çadırda yatacağım..." dedi, sonra Nurettin Paşa'ya dönerek Kızılcadere'yi gösterin ona....." diye ekledi. 1929 yılında Yüzbaşı Salahattin tarafından yağlı boya tablosu yapılan ve romanda da bahsi geçen bu ev Kurtuluş Savaşımız sırasında Başkomutan Gazi Mustafa Kemal'in kaldığı, Karargah olarak da kullandığı bu ev aslına uygun olarak yeniden yapılmış ve "Atatürk Karargah Evi olarak" 30 Ağustos 2003'te ziyarete açılmıştır.

DUMLUPINAR KURTULUŞ SAVAŞI MÜZESİ

Ulusal Kurtuluş Savaşımızın geçtiği bu topraklar üzerinde bu savaş anısına kurulmuş olup 30 Ağustos 1997 tarihinde Müze olarak ziyarete açılmıştır. Dumlupınar İlçe Merkezinde iki katlı müstakil bir binadır. Afyon Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğüne bağlı olan Müze Kültür ve Turizm Bakanlığının denetimindedir. Müzede Kurtuluş Savaşına ait çeşitli silah, kılıç vb. gibi malzemeler ile o günleri yansıtan fotoğraflar bulunmaktadır.

